

1. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

2. האגודה לזכויות האזרח בישראל

3. המרכז לנפגעי גזענות, המרכז הרפורמי לדת ומדינה, התנועה

הרפורמית – יהדות מתקדמת בישראל

על-ידי ב"כ עוה"ד סארי עראף ואח'

מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

רח' יפו 94, ת"ד 8921, חיפה 31090

טלפון: 04-9501610; נייד: 052-5460188; דוא"ל: sari@adalah.org.il

וכן על-ידי ב"כ עוה"ד אן סוציו ואח'

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רח' נחלת בנימין 75, תל אביב 65154

טלפון: 03-5608185; פקס: 03-5608165

העותרים

נ ג ד

1. המרכז הרפואי ע"ש ברזילי

2. משרד הבריאות

3. משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

4. משטרת ישראל

על-ידי פרקליטות המדינה

משרד המשפטים, ירושלים

טלפון: 02-6466663; פקס: 02-6467011

5. "דן בדרום" – תחבורה (2015) בע"מ

על-ידי ב"כ עוה"ד כפיר ידגר ו/או יחיאל ציפורי

ממשרד גורניצקי ושות' עורכי דין

שד' רוטשילד 45, תל אביב 6578403

טלפון: 03-7109191; פקס: 03-5606555

6. חברת האבטחה T&M – כפיר אבטחה

על-ידי ב"כ עוה"ד נעם ודעי ואח'

מרח' לה גארדיה 7, תל אביב

טלפון: 03-6376900; פקס: 03-6976939

המשיבים

תגובה מטעם המשיבים 1-4

בהתאם להחלטת כב' השופט אלרון מיום 16.9.19, מתכבדים המשיבים 1-4 (להלן: **המשיבים**) להגיש את תגובתם לעתירה שבנושא, וכן לבקשה להגשת קבצים דיגיטליים באמצעות תקליטור מטעם העותרים.

1. במסגרת העתירה מבוקש, כי יבוטל "נוהל הבידוק הביטחוני המופעל כלפי נוסעי קו 18 של חברת דן בעת כניסתו למתחם בית החולים ברזילי באשקלון, בהיותו מבוסס על תיוג גזעי ובידוק מפלה של נוסעים בתחבורה ציבורית."
2. המשיבים יבקשו לעדכן, כי עוד לפני הגשת העתירה, החלה בחינה ביחס לטענות שהועלו בפניות העותרים בדבר אופן ביצוע הבידוק הביטחוני בכניסה לבית החולים ברזילי (להלן: **בית החולים**).
3. במסגרת בחינה זו, הוסכם על כלל הגורמים הנוגעים בדבר כי יש צורך בעדכון לנוהל משרד הבריאות "סינון ובידוק בכניסה לבי"ח כללי" (להלן: **נוהל משרד הבריאות**) כמפורט להלן.
4. עבודת המטה על עדכון נוהל משרד הבריאות, בה מעורבים בין היתר גורמים מטעם משרד הבריאות, משטרת ישראל ומשרד המשפטים מצויה כיום בעיצומה. בחינה זו מתבצעת בשים לב לתיקון שבוצע בחודש אפריל 2019 בנוהל משטרת ישראל "סינון ובידוק ביטחוני בגוף מאובטח" (להלן: **נוהל המשטרה**), בין היתר בהגדרת "סימנים מחשידים", המשליך על הוראותיו של נוהל משרד הבריאות הנגזרות מנוהל המשטרה ומפנות אליו. יצוין כי הבחינה נערכת תוך מתן משקל גם למכלול הטענות העולות במסגרת עתירה זו ובשים לב למחויבות לפעול באופן ענייני ושוויוני.
5. ממשד הבריאות נמסר, כי לאחר שהתקבל עדכון ממשטרת ישראל בדבר תיקון נוהל המשטרה, הנושא הועלה במסגרת תדרוכים ומפגשים של מנהל אגף הביטחון של משרד הבריאות עם מנהלי הביטחון של בתי החולים הממשלתיים, בין היתר. למען הסדר הטוב, ביום 13.1.20 הפיץ מנהל אגף הביטחון של משרד הבריאות הבהרה לבתי החולים הממשלתיים, ובכלל זה לבית החולים ברזילי, בדבר השינוי באופן הבידוק הביטחוני בכניסה לבתי חולים, בהתאם לתיקון בנוהל המשטרה האמור (להלן: **הנחיית הביניים**).
6. בנסיבות אלה, לעמדת המשיבים, התשתית העובדתית שעמדה ברקע העתירה דן אינה רלבנטית עוד, והיא עוד צפויה להשתנות. על כן, אין מקום לדיון והכרעה משפטית בעניינה.

7. המשיבים יבקשו מבית המשפט הנכבד, כי יתאפשר להם למצות את עבודת המטה בנוגע לעדכון נוהל משרד הבריאות. אם העותרים יסברו בעתיד, כי גם לאחר יישום הנחיית הביניים שניתנה ויישומו של הנוהל המעודכן לכשיתגבש, עדיין עומדות להם טענותיהם בעניין דנן, כי אז תהיה פתוחה בפניהם הדרך לפנות בשנית לבית המשפט הנכבד על בסיס המצב העובדתי העדכני.

בשים לב לכך שהנהלים המוזכרים בתגובה זו חסויים, לא ניתן להציגם במסגרתה. אם יראה זאת בית המשפט הנכבד לנכון, ובהסכמת העותרים, ניתן יהיה להציג את כלל הנהלים המוזכרים בתגובה זו לעיונו של בית המשפט הנכבד בלבד, וכן למסור הסברים נוספים אם נדרש, בדלתיים סגורות ובמעמד צד אחד.

ההשתלשלות העובדתית עד להגשת העתירה

8. ביום 7.3.17 בית החולים פנה למשיב 3 (להלן: **משרד התחבורה**) בבקשה לקבלת אישור עקרוני לשינוי מסלולי הנסיעה של קווי האוטובוסים 7 ו-18 של המשיבה 5 (להלן: **קו 7 וקו 18**, בהתאמה), כך שהמסלול יעבור בתוך שטח בית החולים. זאת, לנוכח מצוקת החנייה המשמעותית בבית החולים באותה העת וכדי לשפר את הנגישות לשירותי בית החולים בתחבורה ציבורית. זאת, אף בשים לב לפתיחה הצפויה של מתחם המיון החדש של בית החולים המרוחק מתחנות האוטובוס ברחוב ההסתדרות, אשר שירותו באותה עת את הבאים לשערי בית החולים בתחבורה ציבורית.

צילום המכתב מאת בית החולים למשרד התחבורה מיום 7.3.17 מצורף ומסומן **מש/1**.

9. הבקשה לשינוי המסלול אושרה על-ידי משרד התחבורה, ומיום 21.2.18 ויום 15.4.18 קו 18 וקו 7 (בהתאמה) החלו לעבור בשטח בית החולים ולעצור בשתי תחנות: במתחם המיון החדש, ובמרכז השיקום.

10. יוער, כי האוטובוסים נכנסים למתחם בית החולים בשער אחד, נוסעים בדרך מעגלית קצרה במתחם, יוצאים מאותו שער בו נכנסו וממשיכים במסלולם בהתאם לרישיון הקו. הסיבוב, לרבות העצירות בשתי התחנות שבתוך מתחם בית החולים, אורך מספר דקות בלבד.

11. בהתאם לאמור בכתב העתירה, בעקבות עדויות ופרסומים בנוגע לאופן הבידוק הביטחוני של הנוסעים באוטובוסים שנכנסים למתחם בית החולים, העותרים פנו למשיבים בבקשה לחדול מאופן הבידוק האמור וכן לקבל לידיהם את נוהל האבטחה בבית החולים.

12. כפי שנמסר לעותרים במסגרת ההתכתבות בין הצדדים, אשר צורפה לעתירה, בחינת טענותיהם החלה עוד לפני הגשת העתירה, בתיאום עם משרד המשפטים. בכלל זה, ביום 29.7.19 נערכה ישיבה במשרד המשפטים בהשתתפות גורמים ממשרד הבריאות, משרד התחבורה, המשרד לביטחון פנים ומשטרת ישראל. ישיבה זו עסקה בפניות העותרים, ובפניותיהם של גופים נוספים, בנוגע לבידוק ביטחוני בתחבורה ציבורית בכלל, ולא רק בבית החולים.

בתום הדיון, הוחלט כי תיקבע ישיבת המשך ומשרדי הממשלה התבקשו למסור את התייחסויותיהם לשאלות עובדתיות ומשפטיות שהתחדדו בישיבה מיום 29.7.19. כפי שיצוין להלן, ישיבת המשך התקיימה ביום 26.11.19.

13. ביום 16.9.19 הוגשה העתירה דנן.

עמדת המשיבים

14. חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005 (להלן: **חוק הסמכויות**), קובע את סמכותם של מאבטחים לבצע פעולות לשם שמירה על ביטחון הציבור, כגון: חיפוש בלא צו; דרישת הזדהות מאדם; תפיסת חפצים; עיכוב אדם; וכן סמכויות נלוות לאלו. הכל בהתאם לתנאים הקבועים בחוק הסמכויות ובהתאם לסעיף 1 לחוק הסמכויות, לפיו "שימוש בסמכויות לפי חוק זה, יהא לשם שמירה על ביטחון הציבור מפני פעילות חבלנית עוינת ומפני אלימות, וזאת במקום ובדרך שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, פרטיותו וזכויותיו".

15. בהתאם לסעיף 10 לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998, קצין משטרה מוסמך רשאי להנחות מקצועית גוף ציבורי המנוי באחת התוספות לחוק הסדרת הביטחון, וממונה ביטחון בגוף ציבורי כהגדרתו בחוק, בכל הנוגע לפעולות אבטחה.

16. לנוכח סמכויות אלה, קבעה משטרת ישראל את נוהל המשטרה אשר מתווה את אופן הטיפול הביטחוני באוכלוסיית המבקרים בגופים מאובטחים. יצוין, כי בחודש אפריל 2019 נעשה תיקון בנוהל, בין היתר בהגדרת "סימנים מחשידים", באופן אשר משליך על הנטען בעתירה.

17. לנוכח המאפיינים הייחודיים של בתי חולים, לרבות אופיים הפתוח והציבורי, אשר ממנו נגזרת תנועת הולכי רגל וכלי רכב בהיקפים גדולים, והצורך לאפשר כניסה מהירה וקבלת טיפול רפואי ללא עיכוב, גיבש משרד הבריאות את נוהל משרד הבריאות.

18. נוהל משרד הבריאות מתבסס על עקרונות נוהל המשטרה, תוך מתן מענה למאפיינים הייחודיים של בתי החולים, כאמור לעיל. יצוין, כי נוהל משרד הבריאות מגובש על-ידי משרד הבריאות ומפנה לנוהל המשטרה, והוא מאושר על-ידי משטרת ישראל.

19. ביום 26.11.19 התקיימה במשרד המשפטים ישיבת המשך לשיבה מיום 29.7.19, בהשתתפות גורמים במשרד המשפטים, במשרד הבריאות, במשרד התחבורה, במשרד הביטחון פנים ובמשרת ישראל. ישיבה זו התמקדה בעניינה של העתירה, קרי, בבידוק הביטחוני בכניסה לבית החולים ברזילי.

20. במסגרת הישיבה התחוויר, כי נוהל משרד הבריאות לא נבחן באופן עדכני בעקבות התיקון לנוהל המשטרה בחודש אפריל 2019. לנוכח האמור, עלה הצורך בבחינה עדכנית של נוהל משרד הבריאות.

21. לפיכך, בתום הישיבה סוכם, כי משרד הבריאות ומשרת ישראל יקיימו עבודת מטה משותפת לצורך עדכון נוהל משרד הבריאות. זאת, לנוכח התיקון שבוצע באפריל 2019 בנוהל המשטרה, תוך מתן משקל לטענות העולות במסגרת העתירה דן ובשים לב למחויבות לפעול באופן ענייני ושוויוני.

22. ביום 7.1.19, העביר משרד הבריאות טיוטת נוהל ראשונית מתוקנת המתייחסת לתיקונים שבוצעו בנוהל המשטרה, להתייחסות משרד המשפטים. בהמשך לכך, הוחלט כי יש מקום לכנס ישיבה נוספת לצורך המשך ליבון הסוגיה, בהשתתפות הגורמים הרלוונטיים במשיבים. ישיבה זו נקבעה ליום 19.2.20.

23. כאמור לעיל, ביום 13.1.20 הפיץ מנהל אגף הביטחון של משרד הבריאות לבתי החולים הממשלתיים, לרבות בית החולים ברזילי, הנחיית ביניים בדבר השינוי באופן הבידוק הביטחוני בכניסה לבתי חולים, בהתאם לתיקון בנוהל המשטרה ועד לפרסום נוהל מתוקן של משרד הבריאות.

24. לאור כל האמור לעיל, עמדת המשיבים היא כי התשתית העובדתית שעמדה ברקע העתירה דן השתנתה, והיא עוד צפויה להשתנות, ועל-כן אינה רלבנטית עוד ואין צורך בהכרעה משפטית לגביה.

לעניין זה, ראו את פסק דינה של כב' הנשיאה חיות בבג"ץ 4128/14 **ישיבת "אשרי האיש"** נ' **משרד החינוך** (פורסם בנבו, 07.09.2014), וההפניות שם, כדלקמן:

"מבלי להביע דעה לגופה של העתירה, דומה כי אין מקום להידרש אליה לעת הזו. כפי שטענו המשיבים בצדק העתירה לוקה בשיהוי ובאי-מיצוי הליכים אך בנוסף לכך הוא עיקר - כפי שעולה מתגובת המשיבים, בימים אלה נעשית עבודת מטה נרחבת במשרדי הממשלה לשם התאמת מבחני התמיכה לשינויים במדיניות תקצוב הישיבות שהביא עמו תיקון מס' 19 לחוק שירות ביטחון. עם פרסום נוסחם החדש של המבחנים להערות הציבור תוכלנה על כן העותרות להעלות בפני הגורמים המוסמכים את השגותיהן בנושא תקצוב הישיבות, ככל שיהיו כאלה.

אם תתקבלנה ההשגות יהא בכך כדי לייתר את העתירה דנן ואם לא תתקבלנה, שערי בית משפט זה פתוחים בפניהן להגשת עתירה עדכנית בענין זה. על כן, מן הראוי לאפשר את השלמת המהלך לגיבוש המתווה החדש לתקצוב מוסדות תורניים על ידי משיבים לחלוקת תקציב התמיכות למוסדות תורניים בטרם תישמענה טענותיהן של העותרות לעניין זה (השוו, בג"ץ 5626/97 יורם לרנר פקין מסעדות 1986 בע"מ נ' מנכ"ל שירות התעסוקה [פורסם בנבו] (9.12.1997); בג"ץ 5222/07 עיריית חולון נ' שר הפנים [פורסם בנבו] (16.7.2007); בג"ץ 2630/13 העמותה להגנת הסביבה כרמל מנשה נ' המועצה הארצית לתכנון ובניה [פורסם בנבו] (13.10.2013); ובג"ץ 6845/13 אופיר נ' שר האוצר [פורסם בנבו] (11.3.2014); עוד ראו, יצחק זמיר הסמכות המנהלית, כרך ג', בעמ' 1886-1886 (2014)). (ההדגשה הוספה – הח"מ).

כן, ראו את פסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ 5222/07 עיריית חולון נ' שר הפנים מר רוני בר און (פורסם בנבו, 16.07.2007)

"[...] העותרים משיגים בעתירתם על החלטת שר הפנים בדבר העברת שטחים מתחום השיפוט של חולון לתחומה של עיריית בת-ים. בעקבות טענותיה של עיריית חולון, הודיעה המדינה כי נערכת בחינה והערכה מחודשת של סוגיית העברת השטחים, ומשמעות הדבר היא כי, נכון לעת זו, אין עדיין עמדה מגובשת של הרשות המוסמכת בנושא הנדון. לצורך ביצוע הערכה מחודשת כאמור, הוקפאה, למעשה, החלטת שר הפנים, והיא אינה בת-יישום עד שתושלם הבחינה המחודשת ותתקבל החלטה חדשה. החלטה חדשה, כאמור, עשויה לאמץ את ההחלטה המקורית, לבטל אותה, או לשנות אותה. במצב דברים זה, ברי כי הנושא כולו אינו בשל לביקורת שיפוטית בפני בית משפט זה. באין החלטה מינהלית סופית, לא מתקיים הבסיס הנדרש לקיום ביקורת שיפוטית, וזהו מצב הדברים כאן. אין מקום להשאיר את העתירה תלויה ועומדת עד לגיבושה של החלטה חדשה, שכן אפילו תהיינה לעותרים השגות גם לגביה, הרי, שבכל מקרה, בסיס טענותיהם ועילותיהם יושתת על תשתית עובדתית חדשה ושונה, אשר העתירה הנוכחית אינה הולמת אותה." (ההדגשה הוספה – הח"מ).

25. בהתאם לאמור לעיל, המשיבים יטענו כי בשלב זה יש לאפשר להם להמשיך ולגבש נוהל עדכני והולם. אם העותרים יסברו בעתיד, כי גם לאחר יישום הנחיית הביניים ויישומם של הנוהל המתקוקן לכשיתגבש, עדיין עומדות להם טענותיהם בעניין דנן, כי אז תהיה פתוחה בפניהם הדרך לפנות בשנית לבית המשפט נכבד זה על בסיס המצב העובדתי העדכני.

26. לעניין בקשת העותרים להגיש קבצים דיגיטליים באמצעות תקליטור, ומבלי להתייחס לתוכן הקבצים – שכן אלה לא הועברו לידי המשיבים – יבקשו המשיבים להשאיר את הבקשה לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

27. האמור בתגובה זו נתמך בתצהירו של מר יורם רובינשטיין, מנהל אגף בכיר ביטחון במשרד הבריאות.

היום, י"ז בטבת תש"פ

14 בינואר 2020


יובל שפיצר, עו"ד
עוזר במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה


דניאל מארקס, עו"ד
ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה